

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obo/12/2021
Identifikačné číslo spisu: 6003899471
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2022
Meno a priezvisko: Mgr. Soňa Pekarčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6003899471.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky Mgr. Soni Pekarčíkovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej, v spore žalobkyne: E. C., rodená A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. E. XXX/XX, XXX XX P. - E., zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Radlinského 1718, 026 01 Dolný Kubín, proti žalovanému: Q. V. I., narodenému XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, XXX XX E. E., zastúpenému advokátom Mgr. Robertom Antalom, ul. Kláry Jarunkovej 2, 9754 01 Banská Bystrica, o zaplatenie 82.984,79 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 17. júna 2021, č. k. 45Cbi/86/2003-333 v znení opravného uznesenia zo dňa 18. augusta 2021, č. k. 45Cbi/86/2003-381 a o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18. augusta 2021, č. k. 45Cbi/86/2003-376, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 17. júna 2021, č. k. 45Cbi/86/2003-333, v znení opravného uznesenia zo dňa 18. augusta 2021, č. k. 45Cbi/86/2003-381, z r u š u j e a v e c v r a c i a na ďalšie konanie.

II. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18. augusta 2021, č. k. 45Cbi/86/2003-376, z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 17.06.2021, č. k. 45Cbi/86/2003-333 v znení opravného uznesenia zo dňa 18.08.2021, č. k. 45Cbi/86/2003-381, žalobu žalobkyne zamietol rozsudkom pre zmeškanie žalobkyne a žalovanému priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku zo dňa 17.06.2021 uviedol, že žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 11.09.2001 sa žalobkyňa domáhala proti žalovanému zaplatenia náhrady škody vo

výške 2.500.000,- Sk (82.984,79 Eur s príslušenstvom). Uznesením zo dňa 28.02.2007, č. k. 45Cbi/86/2003-175, súd prvej inštancie prerušil konanie do právoplatného skončenia veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod č. k. 45Cbi/87/2003. Po právoplatnom skončení tohto súdneho konania krajský súd vykonal dokazovanie a vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 04.12.2014, č. k. 45Cbi/86/2003-226 tak, že žalobu zamietol a zaviazal žalovaného povinnosťou nahradiť žalobkyni trovy konania vo výške 6.218,59 Eur. Následne opravným uznesením č. k. 45Cbi/86/2003-256 zo dňa 31. mája 2016 opravil záhlavie rozsudku a výrok o náhrade trov konania tak, že žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 6.218,59 Eur. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací na základe podaného odvolania proti tomuto rozsudku zo strany žalobcu uznesením zo dňa 31.01.2019, č. k. 2Obo/12/2017, napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, z dôvodu, že napadnutý rozsudok nespĺňa základné kritéria v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. (§ 220 ods. 2 Zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok [ďalej len „C. s. p.“]).

3. Súd prvej inštancie k priebehu konania uviedol, že vytýčil spor na pojednávanie na deň 01.10.2020, ktoré pojednávanie bolo odročené na 29.10.2020 na základe žiadosti právneho zástupcu žalobkyne JUDr. Jozefa Poláka (ďalej len „PZ žalobkyne“) zo dňa 28.09.2020 z dôvodu, že JUDr. Jozef Polák žije v spoločnej domácnosti so synom, ktorý mal pozitívny výsledok testu COVID-19, teda bol v povinnej 10-dňovej karanténe. Pojednávanie vytýčené na deň 29.10.2020 bolo odročené na deň 28.01.2021 v zmysle uznesenia Ministerstva spravodlivosti SR, ktoré odporučilo zrušiť vytýčené pojednávania z dôvodu zákazu vychádzania. Pojednávanie bolo odročené na neurčito. Následne súd predvolal vec na pojednávanie na deň 28.01.2021, ktoré pojednávanie bolo odročené na deň 25.02.2021 na základe Uznesenia Vlády Slovenskej republiky, vyhlásené v Zbierke zákonov pod č. 453/2020 Z. z.. Aj pojednávanie vytýčené na deň 25.02.2021 bolo odročené na neurčito z dôvodu, že v zmysle ust. § 1 ods. 1 písm. p/ Vyhlášky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávanií, hlavných pojednávanií a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu (podľa ktorého v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu sa vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia v týchto veciach: konanie v civilnom sporovom konaní a v civilnom mimosporovom konaní, ak strany sporu alebo účastníci konania súhlasili s pojednávaním v ich neprítomnosti) a po telefonickom rozhovore s PZ žalobkyne (úradný záznam zo dňa 03.02.2021 na č. l. 310 spisu) právny zástupca žalobkyne nedal súhlas s prejednaním sporu v neprítomnosti strán konania. Následne súd predvolal spor na pojednávanie na deň 03.06.2021, pričom právny zástupca žalobkyne podaním zo dňa 02.06.2021 požiadal o odročenie pojednávania vytýčeného na deň 03.06.2021 z dôvodu, že je od 02.06.2021 práceneschopný a žalobkyňa trvá na osobnej účasti JUDr. Jozefa Poláka na nariadenom pojednávaní a nesúhlasí so zastupovaním advokátskym koncipientom alebo iným advokátom. Súd akceptoval žiadosť právneho zástupcu žalobkyne na odročenie pojednávania a spor odročil na deň 17.06.2021, pričom právnych zástupcov strán konania súd poučil, že ich účasť na vytýčenom pojednávaní je nutná a zároveň súd upovedomil právneho zástupcu žalobkyne, že v prípade ak sa nebude môcť vytýčeného pojednávania zúčastniť a neustanoví si substitúta, súd už na jeho ďalšie návrhy na odročenie pojednávania nebude prihliadať. Napriek poučeniu súdu právny zástupca žalobkyne podaním zo dňa 09.06.2021 opakovaním požiadal o odročenie pojednávania a tvrdil, že je odo dňa 03.06.2021 práceneschopný s tým, že jeho PN trvá doteraz a podľa vyjadrenia ošetrojúceho lekára si doba liečenia bude vyžadovať cca tri až štyri týždne. Zároveň uviedol, že žalobkyňa trvá na jeho osobnej účasti na nariadenom pojednávaní. K tomuto ospravedlneniu právny zástupca žalobkyne predložil fotokópiu potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti vystavenej dňa 03.06.2021.

3.1. Súd prvej inštancie upovedomením zo dňa 10.06.2021 upovedomil právneho zástupcu žalobkyne JUDr. Jozefa Poláka, že jeho návrh na odročenie pojednávania posúdil ako nedôvodný, o čom ho upovedomil postupom podľa ustanovenia § 183 ods. 4 C. s. p.. V tomto upovedomení súd poukázal aj na skutočnosť, že v predchádzajúcom podaní, ktorým žiadal JUDr. Polák o odročenie pojednávania uvádzal, že je práceneschopný od 02.06.2021, pričom následným predložením dokladu o dočasnej pracovnej neschopnosti bolo súdom zistené, že práceneschopný bol až od 03.06.2021, teda súdu právny zástupca žalobkyne predložil klamlivé informácie. Tiež z originálu plnomocenstva založeného v spise vyplýva, že žalobkyňa výslovne súhlasila s tým, aby v prípade potreby právny zástupca žalobkyne splnomocnil na vykonanie jednotlivých úkonov svojich advokátskych koncipientov. Napriek upovedomeniu zo strany súdu sa právny zástupca žalobkyne na vytýčené pojednávanie dňa 17.06.2021

nedostavil a pojednávania sa nezúčastnila ani žalobkyňa. Právny zástupca žalovaného preto navrhol súdu vydať rozsudok pre zmeškanie v súlade s § 278 C. s. p. a žiadal žalobu zamietnuť a priznať žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Z dôvodu, že boli splnené všetky zákonné predpoklady v súlade s § 278 C. s. p. pre rozhodnutie sporu rozsudkom pre zmeškanie žalobcu, krajský súd žalobu žalobkyne zamietol a žalovanému, ktorý mal v konaní plný úspech priznal proti žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním zo dňa 27.07.2021 (č. l. 352 spisu) podala odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 17.06.2021, v ktorom uviedla, že pre vydanie napadnutého rozhodnutia neboli splnené procesné podmienky, čím je založený odvolací dôvod v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. a/ C. s. p. a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čím je založený odvolací dôvod v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b/ C. s. p.. Ohradila sa voči záverom krajského súdu ohľadom toho, že PZ žalobkyne uviedol vo svojom ospravedlnení neúčasti na termíne pojednávania zo dňa 03.06.2021 nepravdivé informácie ohľadom začatia trvania PN, ambulanciu lekára totiž navštívil dňa 02.06.2021, kde absolvoval vyšetrenie, potvrdenie mu však vystavil lekár až dňa 03.06.2021 z dôvodu technických príčin, ktoré potvrdenie bezodkladne zaslal súdu, pričom uviedol kontakt na ošetrojúceho lekára pre prípad, že by si chcel súd pravdivosť tvrdení PZ žalobkyne overiť. Ďalej uviedla, že z potvrdenia ošetrojúceho lekára o ukončení PN PZ žalobkyne zo dňa 29.06.2021 jednoznačne vyplýva, že PZ žalobkyne bol na PN až do uvedeného dňa, z čoho je zrejmé, že dôvod, pre ktorý bol PZ žalobkyne uznaný za dočasne práceneschopného nebol prechodného charakteru a zdravotné ťažkosti v čase pojednávania dňa 17.06.2021 pretrvávali, pričom zo strany ošetrojúceho lekára bolo uložené, aby PZ žalobkyne vylúčil akúkoľvek fyzickú záťaž, cestovanie a osobný kontakt s inými osobami. Podľa odvolateľky neobstojí ani právna argumentácia krajského súdu, že žalobkyňa v pôvodnom plnomocenstve udelila súhlas so zastupovaním jej PZ prostredníctvom jeho advokátskych koncipientov, nakoľko je zrejmé, že takto udelený súhlas môže splnomocniteľ počas trvania právneho vzťahu zastúpenia kedykoľvek odvolať, čo žalobkyňa aj urobila písomným podaním zo dňa 02.06.2021, zároveň táto skutočnosť bola súdu oznámená tiež podaním zo dňa 09.06.2021. Uviedla tiež, že jediný advokátsky koncipient PZ žalobkyne N. X. E. sa dňa 03.06.2021 zúčastnil troch pojednávaní na Okresnom súde Námestovo. Z uvedených dôvodov podľa žalobkyne neboli v danom prípade splnené procesné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu, odpoveď súdu na to, či žalobcom tvrdené okolnosti zmeškania pojednávania sú ospravedlniteľné, nie sú podľa odvolateľky vyjadrené presvedčivo a vykazujú znaky arbitrárnosti, a to najmä s dôrazom na skutočnosť, že pojem „ospravedlniteľný dôvod“ nie je právnou normou definovaný.

4.1. Žalobkyňa ďalej tvrdí porušenie jej práva na spravodlivý súdny proces spôsobený nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštancie, a teda vadu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b/ C. s. p., nakoľko hoci z odôvodnenia rozsudku krajského súdu zo dňa 17.06.2021 vyplýva, že ide o rozsudok pre zmeškanie žalobkyne vydaný na základe ust. § 278 a nasl. C. s. p. (resp. § 281 C. s. p.), odvolaním napadnutý rozsudok takto nie je označený v jeho záhlaví a zároveň tento rozsudok neobsahuje ani poučenie o možnosti domáhať sa jeho zrušenia postupom podľa ust. § 277 ods. 2 C. s. p..

4.2. V zmysle vyššie uvedeného navrhla žalobkyňa odvolaciu súdu odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu zo dňa 17.06.2021 zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

5. Súčasťou podania zo dňa 27.07.2021 bol návrh žalobkyne na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobkyne krajského súdu zo dňa 17.06.2021, č. k. 45Cbi/86/2003-333, podľa ust. § 281 ods. 1 C. s. p.. v zmysle vyššie uvedených argumentov žalobkyne.

6. Krajský súd uznesením zo dňa 18.08.2021, č. k. 45Cbi/86/2003-376, návrh žalobkyne na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol.

6.1. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že ospravedlniteľným dôvodom podľa ust. § 281 ods. 1 C. s. p. sú len také okolnosti, ktoré na strane žalobcu nastali neočakávane, boli príčinou, že sa na pojednávanie nemohol dostaviť, prípadne svoju neúčasť vopred riadne ospravedlniť. Krajský súd ďalej uviedol, že PZ žalobkyne vo svojej žiadosti zo dňa 09.06.2021 o odročenie pojednávania dňa 17.06.2021 z dôvodu PN PZ žalobkyne uviedol, že jeho klientka nesúhlasí so zastupovaním

advokátskym koncipientom, ako prílohu priložil potvrdenie o dočasnej PN PZ žalobkyne vystavené dňa 03.06.2021, pričom žiadny iný dôkaz o nemožnosti splnomocnenia iným advokátom alebo koncipientom nepredložil. Krajský súd zároveň v upovedomení zo dňa 10.06.2021 oznámil PZ žalobkyne, že ním uvedený dôvod na odročenie pojednávania vytýčeného na deň 17.06.2021 v návrhu na jeho odročenie nie je dôležitý a v prípade jeho neprítomnosti si má na tento účel zvoliť substitúta. PZ žalobkyne ani žalobkyňa sa aj napriek uvedenému nariadeného pojednávania na deň 17.06.2021 nezúčastnili. Súd neakceptoval ako ospravedlniteľné dôvody žalobkyňou uvádzané skutočnosti, nakoľko neboli žiadnym listinným dôkazom preukázané, pričom žalobkyňa až k podanému návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu pripojila podanie zo dňa 02.06.2021 adresované je PZ, v ktorom vyjadrila svoj nesúhlas so zastupovaním advokátskym koncipientom alebo iným advokátom na pojednávaní nariadenom na deň 03.06.2021, t. j. nie na pojednávaní vytýčenom na deň 17.06.2021, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie. Na základe uvedeného krajský súd skutočnosti uvedené PZ žalobkyne a ani žalobkyňou nepovažoval za také, ktoré by žalobkyňu bránili zabezpečiť svoju účasť na pojednávaní, resp. účasť koncipientom PZ žalobkyne, alebo iným advokátom na základe substitučného plnomocnenstva, žalobkyňa bola podľa krajského súdu dostatočne poučená o možnosti rozhodnutia sporu rozsudkom pre zmeškanie a musela si byť vedomá následkov neúčasti na nariadenom pojednávaní, preto súd návrh žalobkyne na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol.

7. V zákonom stanovenej lehote podala proti uzneseniu súdu prvej inštancie zo dňa 18.08.2021, č. k. 45Cbi/86/2003-376, žalobkyňa dňa 14.09.2021 odvolanie v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. a, b, d, e, f, g, h/ C. s. p., v ktorom opakuje argumentáciu z odvolania zo dňa 27.07.2021 (bod. 5. a nasl. odôvodnenia tohto rozhodnutia) a tvrdí, že včas zaslané ospravedlnenie z neprítomnosti na pojednávaní, o ktorom má súd vedomosť z dôvodov, ktoré nezavinila žalobkyňa, nemôže byť vykladaná v neprospech žalobkyne. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/184/2009, podľa ktorého vychádzajúc z účelu a povahy procesného inštitútu rozsudku pre zmeškanie možno vyvodiť, že ospravedlniteľným dôvodom sú len také okolnosti, ktoré nastali neočakávane (neboli strane vopred známe), boli príčinou, že sa nemohla na pojednávanie dostať, prípadne svoju neúčasť vopred riadne ospravedlniť. Podľa žalobkyne, okolnosti uvádzané v žiadosti PZ žalobkyne o odročenie pojednávania predstavovali ospravedlniteľný dôvod jej neprítomnosti a neprítomnosti jej PZ na pojednávaní dňa 17.06.2021, preto navrhla, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 18.8.2021 zmenil tak, že návrhu zo dňa 27.07.2021 vyhovie a uznesenie zruší.

8. Žalovaný sa k odvolaniam žalobkyne z 27.07.2021 a 14.09.2021 vyjadril podaním zo dňa 07.10.2021, ktoré doplnil podaním zo dňa 13.10.2021, kde navrhol rozsudok krajského súdu zo dňa 17.06.2021 aj uznesenie zo dňa 18.08.2021, ktoré považuje za vecne správne, potvrdiť a priznať žalovanému právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Uviedol, že žalobkyňa vo vzťahu k pojednávaniu zo dňa 17.06.2021 nevyjadrila nesúhlas so zastúpením právneho zástupcu koncipientom, takýto nesúhlas vyjadrila výlučne vo vzťahu k pojednávaniu konanému dňa 03.06.2021 a PZ žalobkyne konajúceho súdu ničím nepreukázal, že trvanie strany sporu na jej zastúpení ním je odôvodnené (§ 183 ods. 2 a 3 C. s. p.).

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 470 ods. 4 C. s. p.), po zistení, že odvolanie podala strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté (§ 359 C. s. p.), včas (§ 362 ods. 1 prvá veta C. s. p.), proti rozsudku, proti ktorému zákon tento opravný prostriedok pripúšťa (§ 355 ods. 1 v spojení s § 356 písm. b/ C. s. p.) a proti uzneseniu, proti ktorému zákon tento opravný prostriedok pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. h/C. s. p.), preskúmal vec podľa § 380 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

10. Podľa § 278 C. s. p., na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a/ na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak:

a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a

b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

11. Podľa § 281 ods. 1 a 2 C. s. p., ak žalobca z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalobcu tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie. Návrh podľa odseku 1 môže žalobca podať do 15 dní odkedy sa o rozsudku pre zmeškanie dozvedel; o tom žalobcu v rozsudku pre zmeškanie súd poučí.

12. Podľa § 355 ods. 1 C. s. p., proti rozsudku súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon nevyučuje.

13. Podľa § 356 písm. b/ C. s. p., odvolanie nie je prípustné proti rozsudku pre zmeškanie okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takéhoto rozhodnutia.

14. Podľa § 355 ods. 2 C. s. p., proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa.

15. Podľa § 357 písm. h/ C. s. p., odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

16. Žalobkyňa vo svojom odvolaní zo dňa 27.07.2021 uviedla, že pre vydanie napadnutého rozhodnutia pre zmeškanie neboli splnené procesné podmienky, čím je založený odvolací dôvod v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. a/ C. s. p. a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čím je založený odvolací dôvod v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b/ C. s. p.. Uviedla, že z potvrdenia ošetrojúceho lekára o ukončení PN PZ žalobkyne zo dňa 29.06.2021 jednoznačne vyplýva, že PZ žalobkyne bol na PN až do uvedeného dňa, z čoho je zrejmé, že dôvod, pre ktorý bol uznaný za dočasne práceneschopného nebol prechodného charakteru a zdravotné ťažkosti v čase pojednávania dňa 17.06.2021 pretrvávali. Podľa odvolateľky neobstojí ani právna argumentácia krajského súdu, že žalobkyňa v pôvodnom plnomocenstve udelila súhlas so zastupovaním jej PZ prostredníctvom jeho advokátskych koncipientov, nakoľko je zrejmé, že takto udelený súhlas môže splnomocniť počas trvania právneho vzťahu zastúpenia kedykoľvek odvolať, čo žalobkyňa aj urobila písomným podaním zo dňa 02.06.2021, zároveň táto skutočnosť bola súdu oznámená tiež podaním zo dňa 09.06.2021. Uviedla tiež, že jediný advokátsky koncipient PZ žalobkyne N.. X. E. sa dňa 03.06.2021 zúčastnil troch pojednávaní na Okresnom súde Námestovo. Z uvedených dôvodov podľa žalobkyne neboli v danom prípade splnené procesné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu, odpoveď súdu na to, či žalobcom tvrdené okolnosti zmeškania pojednávania sú ospravedlniteľné, nie sú podľa odvolateľky vyjadrené presvedčivo a vykazujú znaky arbitrárnosti, a to najmä s dôrazom na skutočnosť, že pojem „ospravedlniteľný dôvod“ nie je právnou normou definovaný.

17. Predpokladmi vydania rozsudku pre zmeškanie žalobcu sú: a/ súd riadne a včas (§ 178 ods. 2 C. s. p.) predvolal žalobcu na pojednávanie (§ 100 C. s. p.), pričom predvolanie obsahovalo poučenie, že ak sa žalobca nedostaví na pojednávanie, súd rozhodne rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne; b/ žalobca sa nedostavil na pojednávanie v určený čas; c/ žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami; d/ návrh žalovaného na rozhodnutie sporu rozsudkom pre zmeškanie žalobcu. Predpokladom na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu je, že žalobca zmeškal pojednávanie, na ktorom došlo k vyhláseniu kontumačného rozsudku z ospravedlniteľného dôvodu. Ospravedlniteľný dôvod je predmetom posudzovania súdu, pričom ide o okolnosť, ktorá musí mať s ohľadom na povahu, nepredvídateľnosť, závažnosť, rozsah alebo z iných dôvodov aspekt ospravedlniteľnosti. Ide len o také okolnosti, ktoré na strane žalobcu nastali neočakávane, boli príčinou, že sa nemohol na pojednávanie dostaviť, prípadne svoju neúčast' vopred riadne ospravedlniť a ktoré za danej situácie možno považovať za dôvod ospravedľujúci zmeškanie konania (III. ÚS 121/2021-35).

18. K vydaniu rozsudku pre zmeškanie by mal súd pristupovať uvážlivo a voliť tento inštitút najmä v prípadoch, v ktorých nezáujem na strane žalobcu je zrejмый, keď je žalobca skutočne nečinný a odmieta sa aktívne podieľať na súdnom procese, či úmyselne súdny spor preťahuje. Rozsudok pre zmeškanie vyžaduje iné ako paušálne používanie pri každom nariadenom pojednávaní, prílišný formalizmus zo

strany súdu je neprípustný. I Ústavný súd SR vo svojom uznesení zo dňa 04. júna 2019, sp. zn. I. ÚS 233/2019-22, vo vzťahu k rozsudku pre zmeškanie žalovaného, avšak plne aplikovateľnom i na inštitút rozsudku pre zmeškanie žalobcu uzavrel, že čisto formalistický výklad ustanovenia o rozsudku pre zmeškanie nie je žiaduci, je nevyhnutné prihliadať aj na konkrétne okolnosti daného sporu (súdne konanie trvá dlhšiu dobu, vo veci sa uskutočnilo viac pojednávaní, na ktoré sa žalovaný resp. žalobca riadne dostavil, žalovaný resp. žalobca nebol v konaní inak nečinný a súd na návrh obidvoch strán vykonal rozsiahle dokazovanie) a rozsudok pre zmeškanie v určitých prípadoch nevydať, hoci sú na to splnené formálne zákonné predpoklady. Podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie sú dané len vtedy, keď je takýto rozsudok oprávnenou sankciou za skutočnú pasivitu strany, ktorá úmyselne mieri k zmareniu efektivity súdneho procesu.

18.1. Odvolací súd v prvom rade upozorňuje, že o žalobe žalobkyne bolo rozsudkom pre jej zmeškanie pojednávania rozhodnuté aj napriek tomu, že konanie už trvalo dvadsať rokov, počas ktorých žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu aktívne vykonávala svoje procesné práva a povinnosti. Počas dlhoročného konania sa uskutočnilo väčšie množstvo súdnych pojednávaní, na ktorých sa žalobkyňa cestou svojho, už pri podaní žaloby zvoleného, právneho zástupcu vo väčšine zúčastňovala, na rozdiel od žalovaného, ktorý sa napriek počas konania viacerým právnym zástupcom opakovane pojednávani neúčastnil (pojednávania zo dňa 23.04.2004, 11.06.2004, 22.09.2006, 01.12.2006, 15.05.2013), pričom súd jeho ospravedlnenia vždy akceptoval. Z predvolania na pojednávanie zo dňa 03.06.2021 vytýčeného na deň 17.06.2021, na č. l. 319 spisu (ako aj z neskoršieho upovedomenia krajského súdu zo dňa 10.06.2021 na č. l. 327 spisu, to jest 1 deň po doručení žiadosti PZ žalobkyne zo dňa 09.06.2021 o odročenie pojednávania nariadeného na deň 17.06.2021 z dôvodu trvajúcej PN PZ žalobkyne s predpokladanou dobou liečenia cca 3-4 týždne) je zrejmé, že krajský súd po tom, čo PZ žalobkyne dňa 02.06.2021 oznámil súdu svoju dočasnú práceneschopnosť odo dňa 02.06.2021, resp. 03.06.2021 a riadne ju zdokladoval dňa 09.06.2021 na č. l. 324 spisu, súd PZ žalobkyne poučil, že ak sa na pojednávanie vo veci riadne a včas predvolaný nedostaví, a svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlní, na návrh druhej strany súd rozhodne o žalobe rozsudkom pre zmeškanie, a teda krajský súd poučil žalobkyňu o možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie v čase, keď nie žalobkyňa, ale sám krajský súd bol v niekoľkoročnom omeškaní s poskytnutím efektívnej súdnej ochrany žalobkyňou uplatneného práva. V konečnom dôsledku sa javí, že súd prvej inštancie uprednostnil ukončenie konania prostredníctvom inštitútu rozsudku pre zmeškanie po „splnení“ formálnych požiadaviek na jeho vydanie, pred rozhodnutím vecným. Súdu prvej inštancie pritom nič nebránilo, aby rozhodol vo veci bez prítomnosti žalobkyne, pokiaľ neakceptoval jej ospravedlnenie, resp. ospravedlnenie jej právneho zástupcu. Osobná účasť žalobcu nie je nevyhnutným predpokladom úspechu každého jedného civilného sporu v akejkolvek fáze. Rozsudok pre zmeškanie by nemal byť využívaný s cieľom čo najrýchlejšieho, no inak bezúčelného ukončenia sporu na úkor základného práva na súdnu ochranu, prioritou v súdnom konaní musí zostať materiálna, nie formálna ochrana práv strán sporu. Právo na prístup k súdu môže podliehať rôznym procesnoprávnym obmedzeniam a formalitám, avšak iba pri zachovaní jeho podstaty a pri rešpektovaní primeranosti obmedzenia, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu do takej miery, že by bol narušený jeho účel (Rozsudok ESLP vo veci Ashigdane proti Spojenému kráľovstvu zo dňa 28.05.1985).

18.2. Odvolací súd ďalej uvádza, že napriek skutočnosti, že žalobkyňa na plnomocenstve zo dňa 11.08.2001 (č.1.5 spisu), ktorým splnomocnila JUDr. Jozefa Poláka na zastupovanie v predmetnej veci, súhlasila, aby splnomocnenec v prípade potreby splnomocnil na vykonanie jednotlivých úkonov svojich advokátskych koncipientov, takto udelený súhlas môže splnomocniteľ počas trvania právneho vzťahu zastúpenia kedykoľvek odvolať. Už z vyjadrenia žalobkyne zo dňa 25.04.2005 k vyjadreniu žalovaného zo dňa 11.04.2005 na č. l.141 spisu, ktorým súčasne žalobkyňa žiadala o odročenie pojednávania vytýčeného na deň 13.05.2005 jednoznačne vyplýva, že trvá na osobnej účasti svojho PZ na pojednávani. Uvedené oznámil súdu PZ žalobkyne i v žiadosti o odročenie pojednávania nariadeného na deň 03.06.2021 a v žiadosti o odročenie pojednávania nariadeného na deň 17.06.2021. Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že vzhľadom na dĺžku súdneho konania, skutkovú i právnu náročnosť sporu je pochopiteľná požiadavka žalobkyne osobnej účasti jej PZ na pojednávaniach v predmetnej veci. Pokiaľ krajský súd vo svojom rozhodnutí argumentoval, že žalobkyňa podaním zo dňa 02.06.2021 adresovaným jej PZ vyjadrila svoj nesúhlas so zastupovaním advokátskym koncipientom alebo iným advokátom iba na pojednávani nariadenom na deň 03.06.2021, t. j. uvedené nie je relevantné pre

pojednávaniu vytýčené na deň 17.06.2021, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie žalobkyne, odvolací súd nemôže s uvedeným súhlasiť. V prípade, že žalobkyňa trvala na osobnej účasti svojho PZ na pojednávaní dňa 03.06.2021, je v súlade so zásadami elementárnej logiky vyvodiť záver, že na požiadavke osobnej účasti svojho PZ na pojednávaní z dôvodov vyššie uvedených (dĺžka konania, znalosť veci, náročnosť sporu) bude žalobkyňa trvať (a trvala) aj na pojednávaní vytýčenom o dva týždne. Na uvedenom závere nič nemení ani skutočnosť, že prítomnosť jediného advokátskeho koncipienta PZ žalobkyne N.. X. E. na troch pojednávaniach na Okresnom súde Námestovo dňa 03.06.2021 nemôže byť kolíziou s pojednávaním vytýčeným na deň 17.06.2021 na Okresnom súde Banská Bystrica.

18.3. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila porušenie jej práva na spravodlivý súdny proces spôsobené nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštancie, a teda vadu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b/ C. s. p., nakoľko hoci z odôvodnenia rozsudku krajského súdu zo dňa 17.06.2021 vyplýva, že ide o rozsudok pre zmeškanie žalobcu vydaný na základe ust. § 278 a nasl. C. s. p., odvolaním napadnutý rozsudok takto nie je označený v jeho záhlaví a zároveň tento rozsudok neobsahuje ani poučenie o možnosti domáhať sa jeho zrušenia postupom podľa ust. § 277 ods. 2 C. s. p. (resp. § 281 ods. 1 a 2 C. s. p.), v uvedenom nemožno prisvedčiť žalobkyňu. Kým ustanovenie § 279 C. s. p., týkajúce sa odôvodnenia rozsudku pre zmeškanie žalobcu je špeciálnym vo vzťahu k ust. § 220 ods. 2 a 3 C. s. p., ustanovenia § 220 ods. 1 a 4 C. s. p., upravujúce náležitosti rozsudku, sa aplikujú aj na rozsudok pre zmeškanie s tým, že rozsudok pre zmeškanie musí obsahovať aj poučenie o možnosti podať návrh na jeho zrušenie v zmysle ust. § 281 C. s. p. Zákon žiadnym spôsobom neustanovuje povinnosť označenia rozsudku pre zmeškanie v jeho záhlaví. Rovnako nie je pravdivé ani ďalšie tvrdenie odvolateľky o absencii poučenia o možnosti domáhať sa zrušenia rozsudku pre zmeškanie žalobcu postupom podľa ust. § 281 C. s. p. v závere rozsudku zo dňa 17.06.2021, nakoľko uvedené poučenie sa v rozsudku nachádza (č. l. 336 spisu).

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, vzhľadom na vyššie uvedené, z dôvodu, že na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobkyne neboli v danej veci splnené podmienky, rozsudok krajského súdu zo dňa 17.06.2021, č. k. 45Cbi/86/2003-333, v znení opravného uznesenia zo dňa 18.08.2021, č. k. 45Cbi/86/2003-381, v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. a/ C. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

20. Vzhľadom na to, že odvolací súd vyhovejúc odvolaniu žalobkyne zo dňa 27.07.2021 zrušil rozsudok krajského súdu zo dňa 17.06.2021, č. k. 45Cbi/86/2003-333, v znení opravného uznesenia zo dňa 18.08.2021, č. k. 45Cbi/86/2003-381, a vec mu vrátil na ďalšie konanie, na odvolanie žalobkyne zo dňa 14.09.2021 proti uzneseniu súdu prvej inštancie zo dňa 18.08.2021, č. k. 45Cbi/86/2003-376, v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. a, b, d, e, f, g, h/ C. s. p. odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 18.08.2021, č. k. 45Cbi/86/2003-376 v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. a/ C. s. p. zrušil.

21. Podľa § 391 ods. 2 C. s. p. je pre súd, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky záväzný.

22. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). Dovolanie je podľa § 420 C. s. p. prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval

vyľúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie je podľa § 421 C. s. p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ (§ 421 ods. 2 C. s. p.). Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1). Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je: a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.). Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).